

Båltale i Sengeløse 23. juni 2025.

Vagn Bjerre Christensen

Tak for velkomsten. Det er mig både en glæde og en fornøjelse at stå her i aften. Jeg er selv gammel Sengeløser. Jeg har godt nok kun boet her de første 53 år af mit liv, men her har jeg rod, herfra min verden går, som der står i sangen.

Der har altid været et stærkt sammenhold i Sengeløse. Nu er det Sengeløse Bylaugs aktiviteter, der styrker sammenholdet. Og det er godt at komme hinanden ved, lige så forskellige man ellers er.

Jeg fylder 91 om tre uger, så når jeg er blevet bedt om at tale i aften, tror jeg det hænger sammen med, at der er så få tilbage, som kan fortælle om det sammenhold i sognet der var i gamle dage, under og efter 2. verdenskrig.

Jeg er også blevet bedt om at fortælle lidt om mit eget liv, der har været ret spændende.

I min barndom og ungdom var Sengeløse et rent bondesamfund, og vi havde fuldstændig styr på hvem der var Sengeløsere og hvem der var udensogns. Dengang var det foreningslivet, der skabte sammenholdet. Og der var der mange af. Der var landboforeningen, husmandsforeningen, kommunalforeningen og gymnastikforeningen. Det var den største. Der var mange unge piger og karle ansat på gårdene, og rigtig mange af dem gik til gymnastik. Så var der de politiske vælgerforeninger. Det er stort tab for demokratiet, at de er sygnet hen. Men de var dengang aktive. Det hørte sig til, at man var medlem af en vælgerforening, og det var gennem dem, vi valgte de gode folk, vi ville have siddende i sognerådet.

Der var mange heste på gårdene, og vi havde også en rideforening. Far havde en skøn Frederiksborghest, som han gik til ridning på. Vi havde to svære og to lette heste. Desuden en gammel sort stivbenet hest, far ikke nænnede at skaffe sig af med. Jeg var allerede som dreng vildt optaget af heste, men jeg måtte kun ride på den gamle sorte. Tit når mor manglede et eller andet fra brugsen, sendte hun mig afsted på hesten. Så ringede hun til brugsen og bestilte varer, og sagde til brugsmanden: "Sørg nu for at lille Vagn kommer op på hesten igen". Jeg har vel været 8 - 9 år gammel. Glæden ved heste har fulgt mig hele livet, og jeg har haft mange herlige oplevelser med heste i tidens løb.

Når det blev fastelavn, var det en festlig tradition for at ride fastelavn. Karlene på gårdene havde klædt sig ud i gammeldags tøj eller hvad man nu havde. Forrest kørte en pyntet Charabanc med musikanter, samt ham, der stod for foretagendet. Det var et flot syn, når hele kortegen drejede ind på gårdspladsen. Manden og konen stod på trappen og bød velkommen, og derefter blev der serveret en lille forfriskning, tit var det portvin eller noget sprut af en slags. Så udråbte lederen et hurra for familien, og optoget fortsatte til næste går – mere og mere lystige. Og dagen sluttede med bal på kroen.

I min ungdom var ballerne på Sengeløse kro utroligt populære og kendt viden om. Offentlige baller var ikke tilladt. Det var foreningsballer, og det var hovedsageligt ballerne, der finansierede foreningerne. Vi unge havde altid 4 -5 forskellige medlemskort, så vi var sikre på at komme ind.

Det var tunge tider under besættelsen, og der var i begyndelsen af krigen en reel frygt for at Danmark kunne blive en del af det nazistiske Tyskland. Det gjorde, at man fandt sammen. Sammen om alt, hvad der var nationalt og dansk. Rundt om i landet samledes man til foredrag om dansk kultur og åndsliv, og til store sangstævner.

Der var meget højskolemand i far, så han satte sig i spidsen for at få noget tilsvarende op at stå her i Sengeløse. Sammen med andre gode folk i sognet lykkedes det at starte en foredragsforening, Nu var Sengeløserne ikke just vandt til kultur og den slags, så en helt ny forening med den dagsorden kunne godt få en svær start. Så i stedet for en forening lavede man et udvalg under landboforeningen, husmandsforeningen og gymnastikforeningen. Da stort set hele sognet var dækket af disse foreninger, så kom folk, når de indbød. Det blev til månedlige foredrag på kroen om vinteren, og det var forløberen for aftenshøjskolen, der har kørt lige siden dengang. Gennem de første 25 år skaffede min far en ny foredragsholder hver mandag vinteren igennem.

Nu lidt om mig selv. Min Far var gartner og udannet hortonom, og sammen med min mor startede de et frilandsgartneri i 1931, som de kaldte Hyldevang. Både min far og min mor var født ind i en grundtvigsk kultur og tradition, så højskolesangbogen lå altid inden for rækkevidde. Vi var fem søskende, der var elever gartnere, hestepasser og to piger, og til hvert måltid samledes vi rundt om langbordet med far og mor for bordenden. Begge mine forældre var ivrige gymnaster. Mor var leder af koneholdet og far var formand for Roskilde Amts gymnastikforening. Min søster blev elitegymnast og optrådte både i Stockholm og Rom. Jeg blev sendt til at gymnastik fra jeg var 6 til jeg

var 16, og har aldrig sat mine ben i en gymnastiksal senere. Min sport blev bjergbestigning og ridning.

Jeg skiller mig nok lidt ud, fordi jeg hverken har en uddannelse eller en eksamen. Og jeg aldrig været lønmodtager, bortset fra nogle få år, da jeg var først i tyverne. Jeg har haft to firmaer, og gennem årene har jeg været formand for 8 meget forskellige foretagender. Jeg har også været folketingskandidat, og så har jeg besøgt 74 af verdens lande. Det har jeg skrevet 2 erindringsbøger om. Og der ligger en podcast på nettet med mig på 2 en halv time. Den har jeg aldrig selv har orket at høre.

19 år gammel deltog jeg i min første store ekspedition. Det var med Geodætisk Institut. I 5 måneder opmålte vi først på Færøerne og derefter i Scoresbysundfjorden i Østgrønland. Det var der, jeg fik lyst til at blive bjergbestiger. Derefter tog jeg på Askov Højskole i 6 måneder. Først da bestemte jeg mig for at blive gartner. Jeg fik lært at dyrke tidlige tomater og i fem år var jeg formand for Hyldevang. Vi reorganiserede driften og byggede yderligere 6000 m² drivhuse. I 1963 startede jeg for mig selv, og på 10 år byggede jeg et gartneri på 15.000 m². under glas.

De første to år var jeg også formand hos far, så jeg søgte efter en gartner, der kunne passe mine drivhuse. En dag dukkede der en ung fyr op, der hed Henrik. 19 år gammel. Han var her fra sognet. Jeg spurgte ind til hvad han havde lavet, og han sagde, at han havde været sømand de sidste fire år. Det var ikke lige hvad jeg havde tænkt mig. Men han havde da arbejdet en sommer for vores nabogartner. Jeg ansatte ham og det er en af de bedste beslutninger jeg nogensinde har taget. Gennem årene udviklede han sig til en yderst kompetent og dygtig formand. Det var takket være Henrik, at jeg kunne deltage i store og spændende ekspeditioner.

Når man dyrker tomater, skal man hænge over gartneriet døgnet rundt det første halve år. Og det gjorde jeg. Derefter er arbejdet mere rutinepræget, og det kunne Henrik sagtens klare. Og så strøg jeg afsted på ekspeditioner. Heldigvis var jeg da ungkarl

Det blev til fem store ekspeditioner.

En ekspedition med Dansk Bjergklub i 1968 til bjergene omkring de ukendte Steenstrup bræer på Østkysten.

En engelsk ekspedition, hvor målet var Ejnar Mikkelsens Fjeld. Planen var at nå bjerget ved at gennemrejse området på indlandsisen mellem bjerget og

Scoresbysund fjorden. Men det lykkedes ikke på grund af vejret, der var det værste i en menneskealder. Efter en måned kom vi ned efter en meget risikabel nedstigning, og måtte vente fire dage uden mad og med våde soveposer inden en kutter endelig fandt os.

Sommeren efter tog min ven Alastair, der var den engelske leder, og jeg ned og besteg Afrikas tre højeste bjerge. Ruwenzori, Kilimanjaro og Mt. Kenya.

Næste år besteg vi Gunnbjørns Fjeld Grønlands højeste på 3700 meter. Første gang besteget i 1935 af en engelsk ekspedition med en danske deltager. Anden gang 1971 igen under Alastairs ledelse på en engelsk/dansk ekspedition, hvor solen skinnede og alt lykkedes. Nr. 2 dansker.

Huleekspedition til Barbados. Ole, Jørgen, en frømand og en geodæt. Jeg skulle sørge for sikkerheden. Øens største turistattraktion. (Her snakkede jeg frit fra leveren.)

I 1972 blev jeg gift og fik to små piger, og så var det slut med de barske ekspeditioner.

Det gik godt med gartneriet indtil sidst i 80'erne. Da blev konkurrencen så hård fra Spanien, der sendte udmærkede tomater herop året rundt. så vi ikke havde en chance. Gartneriet blev solgt, og jeg skulle begynde helt forfra.

Så hvad nu? Jeg havde prøvet at været rejseleder i Pakistan og Indien. Og det var sjovt, så hvorfor ikke starte mit eget rejsebureau. Det gjorde jeg, og jeg kaldte det Travel life, med underteksten – mer'end turisme. Konceptet var eventyrlige grupperejser til anderledes og spændende lande. De første tre år delte jeg lokaler med et andet rejsebureau, jeg skulle jo lære faget. Derefter tog jeg den dygtigste af pigerne med mig og åbnede kontor på Kgs. Nytorv. Mine kammerater i Eventyrernes Klub, bidrog med ideer og som rejseledere, så vi var førende op gennem 90'erne med den type rejser. Vi var de første der organiserede rejser til lande som, Pakistan, Iran, Yemen, Syrien, Etiopien, Mali, Patagonien. En del af rejserne var så fantasifulde, så vi ikke kunne sælge dem. Men de bidrog da til vores renommé. Jeg var selv leder af fire rejser om året sammen med min kone, og jeg kunne jo selv bestemme, hvor jeg ville hen. Verden stod mig åben.

Ryttertaturene. Nanga Parbat på ponyer
Argentina i tre forskellige områder. 1300 kvæg og gauchos.
Indien. Landsbyer så afsides så børnene ikke havde set en hvid mand.

Kenya. 400 km på 11 dage uden at se en landsby eller en dyrket mark
Marokko på araberheste. Aldrig redet så stærkt.

Efter at jeg solgte mit rejsebureau er jeg blevet ved med at organisere rejser for venner og bekendte. Der var stadig lande, jeg gerne ville besøge. Det sidste var Oman. I år har jeg planlagt en læserrejse til Indien for Kristeligt Dagblad i november, som jeg kalder "I Buddhas Fodspor". Jeg har været der tidligere og skal ikke selv med. Det er jeg blevet både for gammel og for tunghør til.

Nogle alvorsord til sidst. Verden er i den største og alvorligste krise siden 2. verdens krig. Ingen har haft fantasi til at forestille sig, at det kunne gå så galt med Trump, og at Nato nu hænger i en tynd tråd.

Det eneste gode er at Europa har fundet sammen som aldrig før. Vi er blevet klar over at det bydende nødvendigt at opruste, både militært og åndeligt. Det militære er der fuldt tryk på. Men vi må også besinde os på vores kulturelle arv, som vi kender den i historien, kunsten, sproget, litteraturen og kristendommen.

Det minder faktisk utrolig meget om det vi oplevede under 2. verdenskrig.

Her vil jeg blot sige lidt om kristendommen.

Først et par ord om Sengeløse kirke, som jeg holder meget af. På kirkegården ligger min farfar og farmor, mine forældre, min storesøster Solvejg og min lillebror Svend.

Det er uden tvivl mange her, der ikke har drømt om at gå i kirke en søndag formiddag. Men prøv det engang. Rummet gør noget ved en, når man sidder der. Man sænker skuldrene og slapper af. Tænker måske på, at her har vores forfædre gennem generationer været samlede om livets store begivenheder, barnedåb, bryllupper og begravelser. Mange af salmerne er fortræffelige digte. Og det er godt at synge sammen. Præstens prædiken er vigtig, han skulle gerne kunne sige noget vedkommende. Til sidst lyser han velsignelsen. Tænk over det. Man bliver faktisk velsignet. Og så går man frimodigt ud af kirken og videre ud i livet.

Tak for ordet.

